

15. УМОВИ ДЛЯ ІНФОРМАТИВНО – КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ УКРАЇНИ

Кияшко О.В., *старший викладач*

Національний університет харчових технологій

Досвід та успіхи розвинених країн світу в галузі науки, виробництва нових технологій свідчать про необхідність перебудови системи освіти у напрямку створення умов для

особистості, яка має вільно проявляти свої здібності, розвиватися відповідно до своїх нахилів. Перед сучасною системою освіти постало завдання адаптації людей (учнів, студентів) до життя в інформаційному суспільстві. Перед освітою стоїть завдання задовольняти нові потреби та відповідати новим вимогам.

Україна - це європейська країна, головним багатством та надією якої завжди були і будуть люди. Саме вони впливають на долю своєї країни і саме від них залежить її майбутнє – напрямок та швидкість руху у потрібному напрямку. Для вірних та обґрунтованих дій потрібні знання, щоб вміло керувати своїм життям і життям своєї країни людям потрібна освіта. Освіта – цілеспрямована пізнавальна діяльність людей з отримання знань, умінь та навичок або щодо їх вдосконалення [2].

Наше життя – це суцільний потік необхідних даних, інформації та швидких кроків для її пошуку, сприйняття, обробки та використання. Це є ознаками глобального та соціального процесу - інформатизація суспільства. Для самої людини це, під час, є надскладним завданням і тут на допомогу їй приходять технології, а саме інформативно – комунікативні технології (ІКТ). Питанням використання засобів інформаційних технологій займалися А. Андрюшак, В. Білошاپко, С. Бешенкова, І. Богданової, В. Виноградова, Р. Гуревича, М. Жалдака, Н. Клокар, А. Кузнецова, В. Ледньова, Ю. Триуса, І. Роберт, В. Шевченка та ін.

Освіта в Україні має давні традиції, але і вони змінюються під впливом потреб сучасного світу, впроваджуючи ІКТ та використовуючи їх у навчальному процесі.

Необхідність такого впровадження обумовлена, в першу чергу, змінами світових вимог до освіти:

- гуманістична спрямованість змісту освіти змушує її відповідати сучасним потребам та можливостям людини, пріоритетом стає вільний розвиток особистості;
- виникла необхідність у поєднанні класичної спадщини та сучасних досягнень наукової думки, забезпеченні органічного зв'язку національної історії, культури та традицій з зовнішнім світом;
- відбувається орієнтація на інтегральні курси, пошук нових підходів до структурування знань як засобу цілісного розуміння та пізнання світу людиною;
- обов'язкова відповідність матеріалу віковим можливостям і рівню підготовки людини;
- підтримка всесвітнього стандарту в змісті освіти та можливість поєднання різних напрямів;
- необхідність у постійній (тривалій) підготовки спеціалістів з можливістю удосконалення своїх знань та навичок безперервно та інші.

Саме через ці зміни розвиток інформаційного суспільства потребує широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Перевагами використання ІКТ у сучасній освіті можна вважати прискорення передавання знань і досвіду

від однієї людини до іншої, можливість одержувати необхідні знання безперервно, підвищення якості навчання й освіти, Важливість і необхідність впровадження ІКТ у навчання обґрунтовується міжнародними експертами і вченими. ІКТ торкаються всіх сфер діяльності людини, але найбільш наявний, сильний та чуттєвий позитивний вплив вони мають на освіту, оскільки відкривають можливості впровадження абсолютно нових методів викладання і навчання.[5]

Україна потребує нову сучасну та перспективну систему освіти. Саме зараз, коли зміни в країні торкаються всіх життєво необхідних сфер, освіта має стати прикладом великих перетворень та можливостей. Тому для нас необхідно підвищити якість освіти та зробити її більш доступною для різних верств населення. Тільки традиційні методи освіти вже не можуть задовольняти потреби людей, тому що:

- є більш повільнішими (пошук необхідної інформації та ресурсів займає більшу частину відведеного часу);
- мають обмежену кількість джерел (або кількість книг у бібліотеці, або тільки знання викладача);
- творча складова відіграє неprimітну роль.

Процес впровадження комп'ютера в сферу освіти став початком перетворення традиційних методів і технологій навчання та всієї галузі освіти. Крім комп'ютерів, телефонні засоби зв'язку та телебачення також відіграють важливу роль, бо сприяють більш зручному та комфортному використанню потрібних змін.

Аналізуючи процеси, які відбуваються у вітчизняній освіті, можна зробити висновок, що послідовно змінюються традиційні погляди на освіту і в Україні. Це дає надію на повне розуміння необхідності забезпечення широкого застосування нових ІКТ для більш ефективного навчання.

Створення дистанційної освіти (ДО) – це найбільш швидкий та ефективний шлях до підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, прискорення процесу переходу України до інформаційного суспільства. Важливою перевагою ДО є те, що вона дає змогу на базі ІКТ здійснювати адаптацію навчання до рівня базової підготовки конкретної людини, до місця її проживання, до здоров'я, матеріального стану та іншого і, як наслідок, відкриває можливість істотно підвищувати якість навчання. ДО на базі ІКТ не має жорсткого календарного плану навчального процесу, людина може його реалізувати, відповідно до своїх здібностей і можливостей. Це підвищує якість навчання і надає додатковий емоційний та інтелектуальний стимул для освіти, виключає можливість впливу суб'єктивних факторів у роботі (відсутність упередженості до кого-небудь, оцінювання відповіді на основі чітких критеріїв без порівняння з результатами інших робіт, нерозголошення недоліків роботи) та інше.

Переваги ІКТ є також значущими і для викладачів:

- допомагає підвищити впевненість у своїх силах;
- надає можливість використовувати більше інформації та творчо працювати у інформаційному просторі;

- підвищує ефективність навчального процесу за рахунок високого ступеню наочності;
- допомагає ефективно спілкуватися як с колегами так і з студентами(учнями);
- надає необмежений час роботи;
- вільний режим роботи

Впровадження та використання ІКТ в освіті України стикається з низкою проблем, говорячи про які треба відмітити, що нажаль не все заклади освіти мають необхідну матеріально-технічну базу(через недостатнє фінансування, нецільове використання фінансових фондів та інше); не завжди є відповідне програмне забезпечення, що є необхідною умовою для ефективного впровадження ІКТ; не всі заклади мають добре підготовлені кадри для ефективної роботи у нових умовах; нестача потрібного методичного та дидактичного матеріалу[3]; розвиток нормативно-правової бази інформаційної сфери недостатній; відсутня координація зусиль держави і освітян з метою ефективного використання наявних ресурсів; спостерігаються нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення "інформаційної нерівності" між окремими регіонами, галузями науки і освіти та різними верствами населення; не вирішуються у повному обсязі питання захисту авторських прав на комп'ютерні програми, відсутні системні державні рішення, спрямовані на створення національних інновацій-

них структур (центрів, технополісів і технопарків) з розробки конкурентоспроможного програмного забезпечення[1].

Розглядаючи Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” треба відмітити, що особливу увагу в розбудові інформаційного суспільства пропонується приділити випереджальному розвитку фундаментальних і прикладних досліджень та наукоємних технологій, розвитку вітчизняної індустрії програмування, інфраструктури виробництва ІКТ.

З метою підвищення ефективності освіти, науки та культури в інформаційному суспільстві необхідно вважати пріоритетними:

- проведення фундаментальних та прикладних досліджень з питань розвитку інформаційного суспільства;
- збереження і розвиток культурної, мовної різноманітності та культурних надбань в межах інформаційного суспільства, що задекларовано у відповідних документах ООН,;
- запровадження ІКТ у бібліотеках, архівах, музеях, університетах та ін. закладах культури і освіти, що сприятиме забезпеченню повного і постійного доступу населення до надбань культури, писемності, традицій та звичаїв;
- переведення в електронну форму національних надбань у сфері культури та мистецтва;
- залучення можливостей вітчизняних програмістів для розроблення і поширення програмного забезпечення із застосуванням української мови, мов національних меншин

України для більш повного залучення до використання ІКТ різних верств населення, зокрема пенсіонерів, малозабезпечених, людей, що потребують соціальної допомоги та реабілітації, селян.[1]

Факторами та умовами, що сприяють застосуванню ІКТ в освіті можна вважати:

- збільшення обсягу навчального матеріалу та зменшення часу на засвоєння;
- зростаючу потребу у більш ефективних методах навчання;
- необхідність зміни засобів контролю засвоєння знань для підвищення якості навчання;
- збільшення комп'ютерної техніки та подальше її вдосконалення;
- розширення можливостей для викладачів та студентів(вчителів та учнів) та інші.

Проте найголовніше не слід забувати, що позитивні властивості ІКТ у навчанні можуть виявлятися тільки тоді, коли вони органічно поєднуються з традиційними засобами, органічно вписуються у існуючі організаційні форми навчання, доповнюючи систему засобів навчання.

Одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб

надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя.[1]

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 12, ст.102).

2. Енциклопедія освіти. Акад. ед.. Наук України, головний ед.. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Кивлюк О. “ Інформатика та інформаційні технології.” – 2012. – №1. – с. 26-30.

4. Сліпченко В. “Інформатизація та нові технології.” -2013. – №1-2. – с. 26 – 30.

5. Сорока В. “Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах”. – 2012. – № 4 – 5. – с. 10 – 18.